

АНОТАЦІЯ

Чупіна К.О. Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія. – Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2021.

У дисертації на основі теоретико-методологічного аналізу стану дослідженості проблеми соціально-психологічної реабілітації осіб з обмеженням життєдіяльності проаналізовано основні наукові підходи у психології щодо психологічного супроводу здобувачів освіти в умовах інклюзивного освітнього середовища, психологічної реабілітації, форм та методів роботи психолога зі здобувачами з обмеженням життєдіяльності в умовах ЗВО.

Авторкою критично проаналізовано міжнародні практики щодо супроводу здобувачів з обмеженням життєдіяльності в умовах ЗВО та розвитку інклюзивного туризму за кордоном. Проаналізовано досвід психолого-педагогічного супроводу здобувачів з обмеженням життєдіяльності в Україні. Виокремлено досягнення, які можна впровадити в освітній процес ЗВО України, серед яких психологічний супровід, індивідуальна та групова робота з психологом, застосування арт-терапевтичних вправ та тренінгових занять, використання роздаткового матеріалу шрифтом Брайля, залучення сурдоперекладача, адаптація навчальних курсів відповідно до потреб здобувача з обмеженням життєдіяльності, створення системи дистанційного навчання та залучення волонтерів чи асистентів для допомоги здобувачам з обмеженням життєдіяльності.

Авторкою розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено програму упровадження інклюзивного туризму, як засобу соціально-

психологічної реабілітації, яка містить організаційний, технологічний та результативний рівні та спрямована на когнітивний, емоційно-вольовий, особистісний та мотиваційний компоненти. До складу авторської програми увійшли: тренінг, інклюзивні туристичні маршрути, індивідуальна та групова робота з психологом. Наскрізний та комплексний характер програми реалізовано на базі Центру освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Результатом впровадження програми соціально-психологічної реабілітації здобувачів з обмеженням життєдіяльності стало підвищення рівнів адаптації в освітньому середовищі та комунікативних навичок. Зросла питома вага здобувачів з обмеженням життєдіяльності, залучених до неформальних заходів та реалізації власних соціальних проєктів.

За результатами апробації авторської програми розроблено рекомендації для ЗВО щодо питань соціально-психологічної реабілітації здобувачів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму. У рекомендаціях враховано особливості організації інклюзивних подорожей, адаптацію освітнього процесу та психолого-педагогічного супроводу здобувачів з обмеженням життєдіяльності відповідно до їхніх нозологій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування наукових положень і висновків дослідження для підвищення рівня адаптації здобувачів з обмеженнями життєдіяльності в новому колективі та пристосування до умов навчального процесу, а також у діяльності Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» на базі факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини з метою створення ефективної системи психолого-педагогічного супроводу та соціально-психологічної реабілітації здобувачів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму.

Результати дослідження можуть бути використано у роботі інклюзивно-ресурсних центрів, реабілітаційних установ, а також під час підготовки лекційних курсів зі спеціальності «Психологія» у закладах освіти I-IV рівнів акредитації.

Ключові слова: психологія, соціально-психологічна реабілітація, психолого-педагогічний супровід, інклюзивний туризм, здобувачі ЗВО, обмеження життєдіяльності людини.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Чупіна К. О. Соціально-психологічна реабілітація осіб з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. *Габітус*. 2020. Т. 1, № 12. С. 211–216. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.12-1.37>.

2. Чупіна К. О. Щодо питань соціально-психологічної реабілітації студентів з обмеженнями життєдіяльності засобами інклюзивного туризму: рекомендації ЗВО. *Габітус*. 2021. № 26. С. 192–195. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.26.35>.

3. Чупіна К. О. Реабілітація засобами інклюзивного туризму психологічний аспект. *Психологія та соціальна робота*. 2021. № 1(53). С. 206–218. URL: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1\(53\).241362](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1(53).241362).

Статті в наукових виданнях інших держав

4. Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution / O. Kravchenko, **K. Chupina** et al. *Advances in Human Factors and Ergonomics in Healthcare and Medical Devices. AHFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems*. 2021. No. 263. P. 299–306. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-80744-3_37. **Scopus**

5. Chupina K. Structural-functional model of social-psychological rehabilitation of students with disabilities by means of inclusive tourism. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2021. No. 02(30). URL: <https://issn2391-4165.webnode.com.ua>.

Опубліковані праці апробаційного характеру

1. Чупіна К. О. Формування soft skill у студентів-психологів під час навчання в ЗВО. Наукові психологічні дослідження і розробки молодих вчених : зб. матеріалів ІХ-тої Всеукр. наук. Інтернет-конф., 29–30 жовт. 2020 р. С. 76–78.

2. Чупіна К. Навчання в університетах під час пандемії COVID-19: досвід ЄС. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки : Спец. та інклюз. освіта: теорія, методика, практика : матеріали 7-ої Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 25 берез. 2021 р. С. 201–204.

3. Чупіна К. О. Інклюзивне навчання в умовах закладу вищої освіти: з досвіду центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів». *Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат* : матеріали І Всеукр. міждисциплінар. науково-практ. конф., м. Тернопіль, 8 квіт. 2021 р. С. 199–201.

4. Чупіна К. О. Соціально-психологічна робота з студентами з ООП засобами еко-тренінгів. збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції : Сучасні тренінг. технології для розвитку особистості: еко-тренінг, м. Умань, 8–9 квіт. 2021 р. С. 78–79.

5. Чупіна К. О. Лідерство у студентському середовищі: гендерний вимір. Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : IV Всеукр. науково-метод. конф. з міжнар. участю, м. Умань, 22 квіт. 2021 р. С. 99–102.

6. Чупіна К. О. Команда психолого-педагогічного супроводу студентів з інвалідністю в умовах ЗВО: до питання створення та функціонування. *Практична психологія в інклюзивному середовищі – 2020* :

Програма Міжнар. наук. офлайн-онлайн конф., м. Переяслав, 21 лют. 2020 р. С. 142–144.

7. Чупіна К. О. Інклюзивний туризм, як складова реабілітації студентської молоді з інвалідністю. Наука. освіта. молодь : матеріали XIII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців, м. Умань, 22 квіт. 2020 р. С. 145–147.

8. Чупіна К. О. Система супроводу інклюзивного навчання в Італії. Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення : зб. матеріалів IV Міжнар. науково-практ. конф., м. Ніжин, 30 квіт. 2020 р. С. 179–181.

9. Чупіна К. О. Психологічна реабілітація осіб з інвалідністю. Вектори психології – 2020 : Матеріали Міжнар. молодіж. наук. конф., м. Харків, 24 квіт. 2020 р. С. 80–84.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Chupina K. Аналіз розвитку інклюзивного туризму закордоном. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.*, 2020. № 11. С. 121–127. URL: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2020-11-14>.

2. Коляда Н., Кравченко О., **Чупіна К.** Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини). *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. Т. 2, № 2. С. 95–104.

3. Кравченко О., Коляда Н., **Чупіна К.** З досвіду соціальної роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2020. № 1(4). С. 112–141. URL: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(4\).2020.215466](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(4).2020.215466).

4. Чупіна К. О. Психолого-педагогічний супровід студентів з

особливими освітніми потребами в умовах закладу вищої освіти. *Психологічний журнал*. 2021., вип. 7 Т. 1. С. 74-85.

5. Чупіна К.О. Соціально-психологічна реабілітація осіб з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія та практика: колект. моногр. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2020. С.242-251.

6. Чупіна К.О. Кравченко Раїса. Жінки в історії професійної соціальної роботи: від ХІХ століття – до сьогодення: колективна монографія / [Семигіна Т. В, Н. М. Коляда, О. О. Кравченко, Т. Д. Кочубей [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. С. 278-287.

7. Чупіна К.О., параграф 1.7 Дельфінотерапія – ефективний метод реабілітації (с. 77-80) 2.7 Дельфінотерапія як профілактика та лікування (с. 112-117). Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами: інноваційні технології природотерапії : монографія / Кравченко О. О., Міщенко М. С., Левченко Н. В. [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2020. – 144 с.

8. Chupina Kateryna. Social and psychological rehabilitation of students with disabilities /Kravchenko Oksana, Chupina Kateryna, Safin Oleksandr// Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries. Poznan: UniKS Press. 2019. 225. ISBN 978-83-953988-2-7. P. 87-105.

9. Oleksandr Safin, **Kateryna Chupina**. Social and psychological support of students with disabilities in higher educational institutions. Social and educational services for children with disabilities: history, theory and practice: joint monograph. Częstochowa printing binding drukarnia harit. 2021. Pp 183-193 ISBN: 978-83-62408-38-2.

10. Доступність об'єктів соціокультурної інфраструктури для дітей та молоді з особливими освітніми потребами : навчально-методичний довідник /

Кравченко О. О., Міщенко М. С., Резніченко І. Г., **Чупіна К. О.**,
Молоченко І. А., Білик А. Ю. та ін.; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т
імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 153 с.

11. Супроводжувач осіб з інвалідністю : навч.-метод. посіб. /
О. О. Кравченко, М. С. Міщенко, Н. В. Левченко [та ін.]. Умань : Візаві, 2020.
110 с.

12. Історико-культурні, природно-заповідні та лікувально-оздоровчі
об'єкти Черкащини крізь призму інклюзивного туризму : довідник /
Кравченко О. О., Міщенко М. С., Резніченко І. Г., **Чупіна К. О.**,
Молоченко І. А., Поліщук О. Р., Скочко М. О.; МОН України, Уманський держ.
пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві. 227 с.

13. «Державотворець»: програма особистісного та професійного
розвитку : (регіональний рівень, м. Умань, 2020) : метод. зб. / МОН України,
Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Левченко Н. В.,
Кравченко О. О., Вдовиченко Н. В. [та ін.]. Київ : Компринт, 2021. 115 с.

Annotation

Chupina K.O. Socio-psychological rehabilitation of students with disabilities by means of inclusive tourism. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy on a specialty 053 Psychology. - Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. Uman, 2021.

The dissertation on the basis of theoretical and methodological analysis of research of the problem of social and psychological rehabilitation of persons with disabilities analyzes the main scientific approaches in psychology for psychological support of students in an inclusive educational environment, psychological rehabilitation, forms and methods of work with psychologists with disabilities under the conditions of Higher Education Institution.

The author critically analyzes the international practices of accompanying applicants with disabilities in the conditions of Higher Education Institution and the development of inclusive tourism abroad. The experience of psychological and pedagogical support of applicants with disabilities in Ukraine is analyzed. Achievements that can be implemented in the educational process of Higher Education Institution of Ukraine, including psychological support, individual and group work with a psychologist, the use of art therapy exercises and training sessions, the use of handouts in Braille, the involvement of a sign language interpreter, adaptation of training courses according to the needs of the applicant with disability, the creation of a distance learning system and the involvement of volunteers or assistants to help applicants with disability.

The author developed, substantiated and experimentally tested the program of inclusive tourism as a means of social and psychological rehabilitation, which contains organizational, technological and effective levels and is aimed at cognitive, emotional, personal and motivational components. The author's program included: training, inclusive tourist routes, individual and group work with a psychologist. The

cross-cutting and comprehensive nature of the program is implemented on the basis of the Center for Educational Integration and Inclusive Rehabilitation and Social Tourism «Without Barriers» of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

The result of the implementation of the program of social and psychological rehabilitation of applicants with disabilities is an increase in levels of adaptation in the educational environment and communication skills. The share of applicants with disabilities, involved in informal activities and the implementation of their own social projects has increased.

Based on the results of the approbation of the author's program, recommendations were developed for the Higher Education Institution on the issues of social and psychological rehabilitation of applicants with disabilities by means of inclusive tourism. The recommendations take into account the peculiarities of the organization of inclusive travel, adaptation of the educational process and psychological and pedagogical support of applicants with disabilities in accordance with their nosologies.

The practical significance of the obtained results is in the possibility of applying scientific provisions and research findings to increase the level of adaptation of applicants with disabilities in the new team and adaptation to the educational process, as well as in the Center for Social and Educational Integration and Inclusive Rehabilitation and Social Tourism on the basis of the Faculty of Social and Psychological Education of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University in order to create an effective system of psychological and pedagogical support and socio-psychological rehabilitation of applicants with disabilities by means of inclusive tourism.

The results of the research can be used in the work of inclusive resource centers, rehabilitation institutions, as well as during the preparation of lecture courses in the specialty "Psychology" in educational institutions of I-IV levels of accreditation.

Key words: psychology, social and psychological rehabilitation, psychological and pedagogical support, inclusive tourism, applicants for Higher Education Institution, restriction of human life.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

Scientific works in which the main scientific results of the dissertation are published

1. Chupina K. O. Sotsialno-psykhologichna reabilitatsiia osib z invalidnistiu zasobamy inkliuzyvnoho turyzmu. *Habitus*. 2020. T. 1, № 12. S. 211–216. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.12-1.37>.

2. Chupina K. O. Shchodo pytan sotsialno-psykhologichnoi reabilitatsii studentiv z obmezheniamy zhyttiediialnosti zasobamy inkliuzyvnoho turyzmu: rekomendatsii ZVO. *Habitus*. 2021. № 26. S. 192–195. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.26.35>.

3. Chupina K. O. Reabilitatsiia zasobamy inkliuzyvnoho turyzmu psykhologichnyi aspekt. *Psykhologhiia ta sotsialna robota*. 2021. № 1(53). S. 206–218. URL: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1\(53\).241362](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1(53).241362).

Articles in scientific journals of other countries

1. Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution / O. Kravchenko, **K. Chupina** et al. *Advances in Human Factors and Ergonomics in Healthcare and Medical Devices. AHFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems*. 2021. No. 263. P. 299–306. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-80744-3_37. **Scopus**

2. Chupina K. Structural-functional model of social-psychological rehabilitation of students with disabilities by means of inclusive tourism. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2021. No. 02(30). URL: <https://issn2391-4165.webnode.com.ua>.

Published works of approbation nature

1. Chupina K. O. Formuvannia soft skill u studentiv-psykholohiv pid chas navchannia v ZVO. Naukovi psykholohichni doslidzhennia i rozrobky molodykh vchenykh : zb. materialiv IKh-toi Vseukr. nauk. Internet-konf., 29–30 zhovt. 2020 r. S. 76–78.
2. Chupina K. Navchannia v universytetakh pid chas pandemii COVID-19: dosvid YeS. Visnyk Naukovo-doslidnoi laboratorii inkluzyvnoi pedahohiky : Spets. ta inkluz. osvita: teoriia, metodyka, praktyka : materialy 7-oi Vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Uman, 25 berez. 2021 r. S. 201–204.
3. Chupina K. O. Inkluzyvne navchannia v umovakh zakladu vyshchoi osvity: z dosvidu tsentru sotsialno-osvitnoi intehtratsii ta inkluzyvnoho reabilitatsiino-sotsialnoho turyzmu «Bez barieriv». Inkluzyvna osvita: ideia, stratehiia, rezultat : materialy I Vseukr. mizhdystsyplinar. naukovo-prakt. konf., m. Ternopil, 8 kvit. 2021 r. S. 199–201.
4. Chupina K. O. Sotsialno-psykholohichna robota z studentamy z OOP zasobamy eko-treninhiv. zbirnyk tez dopovidei VI Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii : Cuchasni treninh. tekhnolohii dlia rozvytku osobystosti: eko-treninh, m. Uman, 8–9 kvit. 2021 r. S. 78–79.
5. Chupina K. O. Liderstvo u studentskomu seredovyshchi: gendernyi vymir. Prosotsialna osobystist u hendernomu vymiri: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty : IV Vseukr. naukovo-metod. konf. z mizhnar. uchastiu, m. Uman, 22 kvit. 2021 r. S. 99–102.
6. Chupina K. O. Komanda psykholoho-pedahohichnoho suprovodu studentiv z invalidnistiu v umovakh ZVO: do pytannia stvorennia ta funktsionuvannia. Praktychna psykholohiia v inkluzyvnomu seredovyshchi – 2020 : Prohrama Mizhnar. nauk. oflain-onlain konf., m. Pereiaslav, 21 liut. 2020 r. S. 142–144.

7. Chupina K. O. Inkluzyvnyi turyzm, yak skladova reabilitatsii studentskoi molodi z invalidnistiu. Nauka. osvita. molod : materialy XIII Vseukr. nauk. konf. studentiv ta molodykh naukovtsiv, m. Uman, 22 kvit. 2020 r. S. 145–147.

8. Chupina K. O. Systema suprovodu inkluzyvnoho navchannia v Italii. Naukovyi vymir sotsialno-pedahohichnykh problem sohodennia : zb. materialiv IV Mizhnar. naukovo-prakt. konf., m. Nizhyn, 30 kvit. 2020 r. S. 179–181.

9. Chupina K. O. Psykholohichna reabilitatsiia osib z invalidnistiu. Vektory psykholohii – 2020 : Materialy Mizhnar. molodizh. nauk. konf., m. Kharkiv, 24 kvit. 2020 r. S. 80–84.

**Published works that additionally reflect the scientific results of the
dissertation**

1. Chupina K. Analiz rozvytku inkluzyvnoho turyzmu zakordonom. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriia: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm,. 2020. № 11. S. 121–127. URL: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2020-11-14>.

2. Koliada N., Kravchenko O., Chupina K. Akademichna dobrochesnist yak skladova yakosti osvitnoho protsesu v umovakh zakladu vyshchoi osvity (z dosvidu roboty Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny). Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. 2020. T. 2, № 2. S. 95–104.

3. Kravchenko O., Koliada N., Chupina K. Z dosvidu sotsialnoi roboty v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny. Sotsialna robota ta sotsialna osvita. 2020. № 1(4). S. 112–141. URL: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(4\).2020.215466](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(4).2020.215466).

4. Chupina K. O. Psykholoho-pedahohichniy suprovid studentiv z osoblyvymy osvitnimy potrebamy v umovakh zakladu vyshchoi osvity. Psykholohichnyi zhurnal. 2021., vyp. 7 T. 1. S. 74-85.

5. Chupina K.O. Sotsialno-psykholohichna reabilitatsiia osib z invaliznistiu zasobamy inkluzyvnoho turyzmu. Psykholohichni suprovid ta sotsialno-pedahohichna robota v zakladi osvity: teoriia ta praktyka: kolekt. monohr. Uman: Vydavets «Sochinskyi M. M.», 2020. S.242-251.

6. Chupina K.O. Kravchenko Raisa. Zhinky v istorii profesiinoi sotsialnoi roboty: vid KhIKh stolittia – do sohodennia: kolektyvna monohrafiia / [Semyhina T. V, N. M. Koliada, O. O. Kravchenko, T. D. Kochubei [ta in.] ; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny. Uman : Vizavi, 2020. S. 278-287.

7. Chupina K.O., parahraf 1.7 Delfinoterapiia – efektyvnyi metod reabilitatsii (s. 77-80) 2.7 Delfinoterapiia yak profilaktyka ta likuvannia (s. 112-117). Sotsialno-psykholohichna reabilitatsiia ditei ta molodi z osoblyvymy osvitnimy potrebamy: innovatsiini tekhnolohii pryrodoterapii : monohrafiia / Kravchenko O. O., Mishchenko M. S., Levchenko N. V. [ta in.] ; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny. – Uman : Vizavi, 2020. – 144 s.

8. Chupina Kateryna. Social and psychological rehabilitation of students with disabilities /Kravchenko Oksana, Chupina Kateryna, Safin Oleksandr// Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries. Poznan: UniKS Press. 2019. 225. ISBN 978-83-953988-2-7. P. 87-105.

9. Oleksandr Safin, **Kateryna Chupina**. Social and psychological support of students with disabilities in higher educational institutions. Social and educational services for children with disabilities: history, theory and practice: joint monograph. Częstochowa printing binding drukarnia harit. 2021. Pp 183-193 ISBN: 978-83-62408-38-2.

10. Dostupnist obiektiv sotsiokulturnoi infrastruktury dlia ditei ta molodi z osoblyvymy osvitnimy potrebamy : navchalno-metodychnyi dovidnyk / Kravchenko O. O., Mishchenko M. S., Reznichenko I. H., Chupina K. O., Molochenko I. A., Bilyk A. Yu. ta in.; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny. Uman : Vizavi, 2020. 153 s.

11. Suprovodzhuvach osib z invalidnistiu : navch.-metod. posib. / O. O. Kravchenko, M. S. Mishchenko, N. V. Levchenko [ta in.]. Uman : Vizavi, 2020. 110 s.

12. Istoryko-kulturni, pryrodno-zapovidni ta likuvalno-ozdorovchi obiekty Cherkashchyny kriz pryzmu inkluzyvnoho turyzmu : dovidnyk / Kravchenko O. O., Mishchenko M. S., Reznichenko I. H., Chupina K. O., Molochenko I. A., Polishchuk O. R., Skochko M. O.; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny. Uman : Vizavi. 227 s.

13. «Derzhavotvorets»: prohrama osobystisnoho ta profesiinoho rozvytku : (rehionalnyi riven, m. Uman, 2020) : metod. zb. / MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny ; uklad.: Levchenko N. V., Kravchenko O. O., Vdovychenko N. V. [ta in.]. Kyiv : Kompynt, 2021. 115 s.